

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Giltig från: 2026-01-20

Innehållsansvar: Alexandra Hellnevi, (alehe), Säkerhetssamordnare

Giltig till: 2028-01-19

Granskad av: Alexandra Hellnevi, (alehe), Säkerhetssamordnare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Akuta medicinska larm vid SÄS Borås

Sammanfattning

Riktlinjen beskriver ansvar, larmrutiner och handläggning av livshotande och mindre allvarliga tillstånd vid SÄS inkl handläggning. Om en större olycka sker aktiveras sjukhusets [kris- och katastrofmedicinska beredskapsplan](#).

Förändringar sedan föregående version

Utöver redaktionella ändringar har sökare tagits bort från riktlinjen då de inte längre används vid akuta medicinska larm.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förändringar sedan föregående version	1
Bakgrund.....	2
Förutsättningar	2
Ansvarsfördelning.....	2
VGR-IT	2
Telefontcenter Borås/telefonväxeln	2
Förvaltningsansvar vid SÄS	3
Verksamhetschefer.....	3
Medarbetare i larmkedja	3
Akuta larm	4
Traumalarm akutmottagningen – NIVÅ 1	4
Rött larm – Livshotande tillstånd.....	4
Lila larm – Specialistlarm.....	5
Rosa larm – Urakut sectio.....	5
Gult larm – Livshotande tillstånd barn	5
Nya larmknappar.....	5
Reservrutin vid driftstörning.....	6
Genomförande	6
Larmrutiner	6
Uppföljning	7
Dokumentinformation.....	8
Länkförteckning.....	8

Bakgrund

För att öka patientsäkerheten på SÄS har chefläkaren ansvar för att det finns fungerande system för akuta medicinska larm (AML). Dessutom att organisera förvaltning, utveckling och uppföljning liksom skyltning, akutadresser och behörighet för tillträde till lokaler i samband med larm.

Riktlinjen innehåller en kort beskrivning av de olika larm som finns samt en förklaring av varje larmtyp. Det är tydligt beskrivet vilka funktioner som ska kallas vid de olika larmtyperna, ansvarsfördelning kring vem som gör vad i en larmkedja samt vart man vänder sig om det inte fungerar. Slutligen finns också en beskrivning av hur uppföljningsarbetet går till för att upprätthålla en hög patientsäkerhet kring AML.

En gemensam webbplats finns för publicering av de dokument som ingår i AML.

Förutsättningar

Ansvarsfördelning

Ansvarsområden för akuta medicinska larm fördelas enligt nedan:

VGR-IT

Har det övergripande ansvaret för tjänsten akuta medicinska larm gentemot SÄS. I tjänsten ingår ansvar för:

- Personsökaranläggningen med tillhörande programvaror.
- Den medicinska akutlarmsanläggningen med tillhörande knappar och programvaror.
- Integrationen mellan personsökaranläggning och akutlarmsanläggningen.
- Bemanning av larmfunktionen i växeln på SÄS (Telefontcenter Borås).
- Kontakt mot extern leverantör.

Telefontcenter Borås/telefonväxeln

Ansvarar för att på uppdrag av KSD

- Vid larm via larmnummer **2010** slå ut larm till rätt gruppering.
- Övervaka direktlarm via knapp till larmgrupp.
- Vid utebliven kvittering vidta reservrutin.
- Administrera larmgrupper och system.
- Ansvara för samordning av inköp av telefoner.

- Tillhandahålla reservtelefoner.
- Ta emot felanmälan för fel som äventyrar funktionen.
- Initiera reservrutin vid fel.
- Felanmäla till KSD:s beredskap vid kritiska fel.

Telefoncenter Borås/telefonväxeln är den verksamhet som i praktiken hanterar de akuta larmen och därför är Telefoncenter/telefonväxeln i många avseenden den primära kontaktytan mot SÄS.

Förvaltningsansvar vid SÄS

Förvaltningsgrupp på SÄS – systemägare (chefläkare), systemförvaltare (säkerhetsamordnare) samt representanter från verksamheten ingår i denna grupp. Systemförvaltaren ansvarar för skyltning, akutadresser samt ser till att tillträde till lokaler (via passagesystem NSM) finns för akutgruppen där larmsituation kan uppstå. Systemförvaltaren ansvarar även för att uppföljning sker samt att förbättringsåtgärder genomförs och att informationen i larmsystemet är korrekt.

Verksamhetschefer

- Varje verksamhet ansvarar ekonomiskt för sin del av larmet, reparationskostnader, nya larmtelefoner etc. Se även rubrik [Nya larmknappar](#).
- Interna rutiner ska finnas för överlämnande av larmmottagande telefon.
- För personer som ska ansvara för larmmottagning ska utbildning ges kring AML; materialet finns på webbplatsen för AML. God lokalkännedom och kunskap om positionsbeteckningarna ska finnas hos de personer som får ansvaret för larmmottagning så att inte problem uppstår med att hitta till rätt position.
- Person ska utses som representerar verksamhetsområdet vid uppföljningsmöten i förvaltargruppen för AML.

Medarbetare i larmkedja

- Deltar i det ständiga förbättringsarbetet för att kedjan ska fungera optimalt genom att skriva avvikelser när något inte har fungerat.
- Tar upp förbättringsförslag med verksamhetsområdets representant i förvaltargruppen så att idéer kommer fram och omhändertas vid nästa uppföljningsmöte.
- Ansvarar för att telefonen är laddad och funktionsduglig.
- Direkt anmäla till Telefoncenter Borås/telefonväxeln om telefon inte fungerar.

- Direkt kontakta chef eller på annat sätt säkerställa att ersättare utses om ansvaret för funktionen som larmmottagare inte kan upprätthållas.

Akuta larm

Vid SÄS finns fem olika larmtyper. Dessa kan aktiveras via olikfärgade larmknappar. Om den larmande befinner sig i en situation där larmknapp inte är tillgänglig, kan larm aktiveras genom telefon, ankn **2010**. Ange då vilken larmtyp som söks och vart denna/dessa ska bege sig.

Vid händelser utomhus eller i andra byggnader än sjukhusets vårdbyggnader, larmas alltid ambulans via 112, se [Akutadresser](#) på intranätet.

Traumalarm akutmottagningen – NIVÅ 1

Ett trauma definieras utifrån akutmottagningens triagesystem – RETTS-Trauma. Utifrån vitalparametrar, identifierade skador samt skademekanism prioriteras ett trauma. Vid större trauma, där fler resurser än akutmottagningens personal omhändertar en traumapatient, används Traumalarm NIVÅ 1.

Till detta larm kallas följande funktioner:

- Kirurg primärjour.
- Ortoped primärjour.
- Anestesiolog.
- Anestesisjuksköterska.
- Intensivvårdssjuksköterska.
- Röntgen (förvarnas).
- Akutläkare larmas enligt intern rutin på akutmottagningen av arbetsledande sjuksköterska.

Rött larm – Livshotande tillstånd

Ett livshotande tillstånd kan vara exempelvis hjärtstopp, andningstopp eller kraftig blödning. Det kan också vara symtom som akut isättande bröst- eller buksmärta. Oftast är tecken på detta sviktande vitalparametrar.

Då ett larm utlöses vid en offentlig plats, larmas även Securitas, vars uppgift blir att tillhandahålla en bårvagn.

Till detta larm kallas följande funktioner:

- Anestesisjuksköterska.
- Anestesiolog.

- Medicinläkare.
- Avdelningens personal söker själva den för enheten jouransvarige läkaren.

Lila larm – Specialistlarm

Till detta larm kallas olika specialiteter beroende på vilken enhet knappen sitter på. Det uppstår tillfällen när gruppen som tar hand om den akut sjuka patienten endast behöver snabb hjälp av de specialister som tillhör enheten och då kan denna knapp användas.

Rosa larm – Urakut sectio

Rosa larm används då ansvarig läkare tagit beslut om urakut sectio enligt riktlinje ”Flödesschema för urakut sectio”, som finns att läsa på VO kvinna barns webbplats.

Till detta larm kallas följande funktioner:

- Neonataljour - dagtid.
- Barnläkare primärjour jourtid.
- Förlossnings- och gyn-jour.
- Neonatalsjuksköterska.
- Undersköterska neonatal
- Anestesisjuksköterska.
- Anestesiolog.
- Operationssjuksköterska.
- Operationsundersköterska.

Gult larm – Livshotande tillstånd barn

Gult larm används vid livshotande tillstånd hos personer under 18 år.

Till detta larm kallas följande funktioner:

- Anestesisjuksköterska.
- Anestesiolog.
- Barn primärjour.

Nya larmknappar

Beställning av fler larmknappar sker hos systemförvaltaren på SÄS för AML vid säkerhetsenheten inom stab för hållbarhet, kansli och säkerhet. Vid ansökan om nya larmknappar görs en värdering av kostnader, orsak till behovet (t.ex. lokalbyte) och angelägenhetsgrad vilket ligger till grund för om kostnaden belastar kliniken eller sjukhuset övergripande.

Systemförvaltaren lägger efter beslut från systemägaren (chefläkaren) beställningen hos Västfastigheter.

Reservrutin vid driftstörning

Akuta medicinska larm är kopplat till en meddelandeplattform som är en del av den digitala växel som levererar telefoni till sjukhuset via bärbara telefoner, DECT, och fasta telefoner, Cisco.

Vid avbrott i dessa system påverkas larmhanteringen och följande alternativ finns som reservrutin:

- Vid fel i enstaka DECT-telefon finns ersättningsutrustning att tillgå på telefonväxeln dygnet runt.
- Vid fel på larmknapp används ankn **2010** för larm, man uppger då typ av larm och till vilken plats. Lampa ska blinka när man tryckt in knappen; detta indikerar att den fungerar och att larmet sänds.
- Vid avbrott i ordinarie telefoni används reservtelefoni vid inlarmning, se rutinen [Reservrutin vid driftstörning i IP-telefoni, SÄS](#).
- Vid avbrott erhåller larmmottagare larm via mobiltelefon, dessa mobiltelefoner finns förberedda på växeln att hämtas eller utifrån behov levereras till respektive larmbärare.
- När övergripande avbrott verifierats skickas meddelande ut om *Allvarlig störning* enligt rutinen [Massmeddelande via Dect-telefoni vid SÄS](#).

Genomförande

Larmrutiner

Vid en larmsituation inom sjukhusets vårdbyggnader sker följande steg:

1. Larmande person trycker på knappen och får en kvittens att larmet gått iväg genom att en lampa börjar blinka vid knappen.

Om den larmande befinner sig i en situation där larmknapp inte är tillgänglig, kan larm aktiveras genom telefon, ankn **2010**. Ange larmtyp och vart larmgruppen ska skickas.

Larmet kommer till, för larmet aktuella, i förväg programmerade **larmDECT-telefoner**.
2. Kvittering sker på telefonen. Larmmeddelandet anger larmtyp samt position för larmet. Lokalkännedom och förståelse av positionsbetydelse för att snabbt kunna ta sig till rätt plats är avgörande för att larmkedjan ska fungera.

3. När alla personer i larmgruppen kvitterat lyser lampan vid larmknappen med ett fast sken.
4. Lampan slocknar när telefonist avslutar larmet.
5. Om kvittering av larmmottagare uteblir kommer ett larm till Telefoncenter Borås/telefonväxeln där telefonisterna har manuella rutiner att följa.
6. Vid fel kontaktas Telefoncenter Borås/telefonväxeln som vidtar reservrutin och felanmäler till KSD:s beredskap.

Vid händelser utomhus eller i andra byggnader än sjukhusets vårdbyggnader, larmas alltid ambulans via **112**, se [Akutadresser](#) på intranätet. Se även riktlinjen [Akuta sjukdomsfall på allmänna ytor inom sjukhusområdet – larmrutiner vid SÄS](#) som beskriver handläggning då patienter, närstående, andra besökare eller SÄS medarbetare drabbas av akut sjukdom i allmänna lokaler eller utomhus inom sjukhusområdet.

Uppföljning

Ansvarig för uppföljningen är av chefläkaren utsedd systemförvaltare från lokal- och säkerhetsavdelningen.

Systemförvaltaren kallar SÄS förvaltargrupp till uppföljningsmöten. Förvaltargruppen består av de från verksamhetscheferna utsedda personer från klinikerna/enheterna samt representant från Telefoncenter Borås/telefonväxeln, KSD (fd VGR IT) samt Västfastigheter.

Uppföljning sker via:

- Förvaltargruppen 2 gånger/år.
- Via avvikelsesystemet Med Control PRO.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Alexandra Hellnevi, säkerhetssamordnare/systemförvaltare AML, stab
för hållbarhet kansli och säkerhet, SÄS

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Remissinstanser

Förvaltargrupp Akuta Medicinska Larm SÄS Borås

Linn Svensson, Telefonservice

Urban Svensson, IS-IT

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

AML, akuta medicinska larm, larmrutiner, akutlarm, larmsystem

Länkförteckning

- Kris- och katastrofmedicinsk plan, SÄS
<https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/stod-och-tjanster/sakerhet-och-krisberedskap/sas-kris--och-katastrofmedicinska-beredskapsplan>
- Akutadresser SÄS
<https://insidan.vgregion.se/forvaltningar/sodra-alvsborgs-sjukhus/stod-och-tjanster/sakerhet-och-krisberedskap/telefonnummer>
- Reservrutin vid driftstörning i IP-telefoni, SÄS Borås.
Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>
- Massmeddelande via Dect-telefoni vid SÄS. Sjukhusövergripande rutin, SÄS
<https://hittadokument.vgregion.se/sas>

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Alexandra Hellnevi, (alehe),
Säkerhetssamordnare

Granskad av: Alexandra Hellnevi, (alehe), Säkerhetssamordnare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-30

Version: 11.0

Giltig från: 2026-01-20

Giltig till: 2028-01-19